

Oponentský posudek

Bakalářské práce Boženy Chocholoušové

Kvalita ošetrovatelské péče - podávání léků

Oponent: Mgr. Vašátková Ivana, Ph.D., zástupkyně hlavní sestry, Fakultní nemocnice Hradec Králové

1. Studentka si zvolila aktuální a často diskutované téma své práce. Podávání léků je sice proces, který je podrobně vyučován na zdravotnických školách, ale často vidíme rozpor mezi výukou a praxí a mnohdy dochází i k pochybením, které mohou mít i vážný dopad a mohou poškodit pacienta. Standardizace tohoto procesu je jedna z možností, jak případné neshody co nejvíce eliminovat.
2. V teoretické části práce se autorka zabývá pojmem kvalita a nabízí několik definic. Zmiňuje problematiku indikátorů kvality z obecného pohledu, konkrétní indikátory kvality ošetrovatelské péče neuvádí. Prezentuje systémy zajišťování kvality na mezinárodní úrovni, ale pro oblast zdravotnictví z mezinárodního pohledu zcela chybí uvedení společnosti Joint Commission International a postrádám zmínění akreditačního systému v rámci České republiky – Spojené akreditační komise České republiky. Autorka přehledně popisuje systém standardizace, její význam, typy standardů, jejich strukturu a metodiku tvorby. Kapitulu, která se věnuje kvalitě, autorka uzavírá metodami měření kvality, zejména auditu.
Dále práce obsahuje podrobně (14 stran) rozpracovanou obecnou problematiku léčiv – základní pojmy, značení léků a názvosloví, formy léků, působení léků v organismu, účinky léků, lékové indikace a kontraindikace a způsoby podávání léků. Kapitulu 2.6. Zvláštnosti podávání léků a jejich zásady u vybraných skupin lidí, 2.7. Zvláštnosti podávání určité vybrané skupiny léků a 2.8. Chyby při podávání léků bych si představovala více rozpracovanou z pohledu ošetrovatelství. Např. problematika aplikace inzulínu by si zasloužila větší pozornost. Teoretická část práce pokračuje objednávaním a uskladněním léků a likvidací prošlých léčiv. Kapitoly 2.10. Zásady podávání léků a 2.10.1. Povinnosti sestry při podávání léků se v mnohém kryjí, vhodnější by bylo tématiku sjednotit. Nesouhlasila bych s bodem 9, kapitola 2.10.1, str. 43 – Sleduje opomenutí a chyby v podávání léků – sestra by těmto jevům měla v první řadě předcházet, při vzniku mimořádné události nahlásit a zaznamenat. Teoretická část práce je ukončena kapitolou 2.11. Zákon a léčiva. Zde bych doplnila vyhlášku 424/2004 Sb. která stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků z toho důvodu, že je ošetrovatelské úkony v praktické části práce odkazováno. V teoretické části práce autorka čerpala převážně z literatury, která je uvedena v Seznamu použité literatury.
3. V empirické části práce si autorka stanovila tři cíle. V prvním a druhém cíli autorka zjišťuje znalosti sester o problematice léčiv a úroveň kvality poskytované ošetrovatelské péče při podávání léků na jednotlivých odděleních Městské nemocnice Městec Králové a.s. Šetření se účastnilo 66 sester z 6 oborově rozdílných oddělení. Jako metoda šetření byl použit dotazník, který obsahoval 32 otázek. Dotazník byl ověřen v pilotním (autorka uvádí v předpilotním) šetření a následně upraven. Zjištěné výsledky jsou zpracované do přehledných grafů – odpovědi dle témat z celého souboru respondentů a dle respondentů z příslušných pracovišť. U každého grafu je krátká diskuse. Jako alarmující vidím zjištění, že postupy přípravy léků (místnosti i vlastní procesy přípravy) se liší i v rámci jednoho

oddělení. Také kontroly počtu opiátů a záznamy o podávání opiátů jsou odlišné, i když zacházení s opiáty je definováno legislativou. K otázce č. 26 – Vedete hlášení (záznam) o záměně léků u pacienta se vyjádřilo 64% respondentek kladně. Bylo by jistě zajímavé další zjištění – jakým způsobem je záznam prováděn a jaká jsou další opatření. Pouze 55% respondentek se domnívá, že vytvoření standardního postupu zvýší kvalitu procesu podávání léků.

Třetím cílem empirické části je návrh standardního ošetrovatelského postupu pro proces podávání léků per os. Postup je určen pro standardní oddělení, ale domnívám se, že i v některých případech na jednotkách intenzivní péče se mohou podávat pacientům léky per os. Proces obsahuje dva způsoby podávání léků – příprava léků u lůžka pacienta i na sesterně. Postup by měl obsahovat upozornění, že na jednom oddělení může být použit pouze jeden ze zvolených postupů. V Závěru postupu je uvedeno několik bodů, které mají spíše charakter nedokonalých kritérií, např.: Alespoň 1x měsíčně proveďte dle harmonogramu oddělení kontrolu expirace léčiv. Doporučila bych tyto body v postupu přepracovat a stanovit jednoznačná kontrolní kritéria.

Autorka v diskuzi shrnuje daná zjištění a v závěru práce upozorňuje na základní zjištěné nedostatky v procesu podávání léků. Své stanovené cíle splnila.

4. Přínosem práce je to zjištění, že problematice podávání léků per os není věnovaná patřičná pozornost, i když se jedná o činnost, při které dochází k častým chybám, kde může dojít k poškození pacienta. Z těchto důvodů je vítané, že se autorka pokusila sestavit standardní postup s touto problematikou.
5. V Seznamu použité literatury je uvedeno 30 literárních pramenů včetně internetových zdrojů z nichž autorka značně čerpala. Podstatná část literárních zdrojů je z literatury, která není starší 5 let.
6. Práce obsahuje Seznam zkratk, Seznam grafů a obrázků, Seznam tabulek a 9 příloh, např. dotazník, který byl součástí empirické části a obrazové přílohy s popisky (formy léků, příklady způsobu aplikace léků a další).
7. V teoretické části práce bych uvítala větší zaměření autorky na specifika při podávání léků z pohledu ošetrovatelství. Autorka čerpala z uvedené literatury, ale postrádám vlastní názor autorky na danou problematiku. Cíle, které si autorka stanovila pro empirickou část práce, byly splněny. Doporučila bych úpravy standardního ošetrovatelského postupu s problematikou podávání léků per os před jeho vydáním.

Možná diskutovaná témata:

- Z uvedeného bodu z vaší práce vytvořte kontrolní kritérium, jehož proces lze prokazatelně kontrolovat: „Alespoň 1x měsíčně proveďte dle harmonogramu oddělení kontrolu expirace léčiv.“
- Jsou na odděleních, kde probíhalo vaše šetření hospitalizování i kojenci a batolata? Jestli ne, proč jste pokládala otázku č. 9? Jaký úhel zvolíte při aplikaci i.m. injekce do stehna u kojence, batolete.
- Kdo je ve vaší nemocnici pověřen standardizací ošetrovatelské péče, pracuje u vás rada kvality pro ošetrovatelskou péči?

8. Klasifikace: velmi dobře